

06.12.2021

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**6 Aralık 2021
Pazartesi**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

6 Aralık 2021 Pazartesi

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANLIĞINA VEKÂLET ETME İŞLEMİ

— Cumhurbaşkanlığına, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat OKTAY’ın Vekâlet Etmesine Dair Tezkere

YÖNETMELİKLER

— Kafkas Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Kastamonu Üniversitesi Ortadoğu Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

— Mersin Üniversitesi Biyoteknolojik Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

TEBLİĞ

— Personel Sertifikasyon Mekanizmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ

‘Destek vermediler ama icraya verdiler’

Yüksek maliyetlerin yanı sıra yaşanan kuraklıkla beraber çiftçilerin çoğu üretimi bırakmak zorunda kaldı. Cumhurbaşkanı Erdoğan kuraklıktan etkilenen çiftçiye destek ödemesi yapılacağını ve borçlarının erteleneceğini açıklamıştı.

Yaşanan kuraklık tarımda büyük oranda verim kaybına neden oldu. Kuraklığın yanı sıra artan maliyetler ve yetersiz destekler üretimi durdurma noktasına getirdi. Birçok çiftçi tarladan çekilirken kalanlar ise banka ve kooperatif borçları yüzünden icralık durumda.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan kuraklıktan etkilenen çiftçilere destek ödemesi yapılacağını açıklamış karar Resmi Gazete’de yayınlamıştı. Erdoğan 4 Haziran 2021 tarihinde yaptığı bir konuşmasında, “Çiftçilerimizin Ziraat Bankası, Tarım Kredi Kooperatifi’ne olan borçlarını erteliyoruz. Kuraklık sigortasında TARSİM devlet desteğini önümüzdeki yıla özel yüzde 70’e, hasar ödeme oranını da yüzde 80’e çıkarıyoruz. Verim kayıplarına göre dekara yüz liraya kadar doğrudan ödeme yapacağız” demişti. Ancak ekim sezonu da geçmesine rağmen çiftçilere kuraklık destekleri hala ödenmedi. Desteklemelerden faydalanan üreticilere getirilen ağır şartlar çiftçilerin belini büktü.

Birçok çifti, bu şartları yerine getiremediği için desteklemeleri kullanamadı. Bize verilen hiçbir sözler yerine getirilmedi diyen Şanlıurfa’lı çiftçi Ferhat Demiryeri, “Kuraklık desteklemesi hiçbir şekilde verilmedi. Kooperatif borçlarımız, Ziraat

Bankası'ndaki borçlarımıza hiçbir şekilde erteleme olmadı ve hepimizi icraya verdiler. Şu anda bütün çiftçiler genel olarak icralık. Gübre saatte bir zam yiyor. Mazot her gün zam yiyor. Kuraklık desteklemesiyle en azından tohum alırsınız diye bekledik. O da olmadı. Biz şu an tarlamızı boş bırakacağız. Hiçbir şekilde ekim yapmayacağız" ifadelerini kullandı.

HAYVANCILIK VE TOHUMDA DEĞİŞİKLİK YOK

2021 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemelere İlişkin Karar'a göre birçok kalemden destek artışı olmadı. Kararnameye göre desteklerde 2020 yılına göre herhangi bir artış olmayan alanlar şöyle: Organik tarım desteğinde herhangi bir artış yapılmadı. 2021 üretim yılında prim desteği olarak adlandırılan fark ödemesinde 18 üründen sadece kanolanın desteği kilo başına 20 kuruş artırıldı. Hayvancılık destekleri/ buzağı destekleri, manda desteği, Koyun ve keçi desteği ve yem bitkileri desteklerinde artış yapılmadı. Bunun yanı sıra 150 lira olan süt analiz desteği inek başına 100 liraya düşürüldü. 2020 yılında önemli oranda artırılan sertifikalı tohum kullanım desteklerinde 2021 yılında kanola dışında hiç bir üründen artış yapılmazken fidan desteği değişmedi.

YÜZDE 41 ARTIŞA 4 LİRALIK DESTEK

2021 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemelere İlişkin Karar Resmi Gazete'nin 11 Kasım 2021 sayısında yayınlanarak yürürlüğe girdi. Açıklanan karara göre mazot ve gübre desteğinde artış yapıldı. Türkiye İstatistik Kurumu'na göre yüzde 41,78 oranında artan gübreye 4 liralık destek ödemesi yapılacak. 2021 ödemeleri 2022 bütçesinden yapılacak. Alan bazlı destekler kapsamında "2021 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemelere İlişkin Karar" a göre, 2021 ürünü buğday, arpa, çavdar, yulaf, tritikale için dekar başına 19 lira olan mazot desteği 22 liraya, 16 lira olan gübre desteği ise 20 liraya çıkarıldı. Bu ürünler için gübre ve mazot desteği toplamda dekar başına 42 lira olarak ödenecek. TÜİK rakamlarına göre 2021'de en fazla artış yüzde 41,78 ile gübre ve toprak geliştiriciler alt grubunda görüldü. 2020-2021 yılları arasında amonyum sülfat gübresinde yüzde 125, amonyum nitratta yüzde 90, ÜRE ve DAP'de yüzde 119.60, 20.20.0 gübresinde yüzde 141 oldu. Bu rakamlar, son dönemde gelen yeni zamlarla oran olarak daha da artmış durumda.

Maliyet artışları ile baş edemeyen çiftçi tarlasını elden çıkarıyor

Çaresiz kalan çiftçi tarlasını, zeytinliğini, bahçesini satıyor. Muğla ve Antalya'da 210 bin 825 dekar tarla, zeytinlik ve bahçe satıldı.

Gübre, mazot, zirai ilaç, işçilik maliyetlerindeki aşırı artışlar ve kredi borçları nedeniyle çaresiz kalan çiftçi tarlasını, zeytinliğini, bahçesini satıyor. Muğla ve Antalya'da 210 bin 825 dekar tarla, zeytinlik ve bahçe satıldı. Sadece Muğla Milas'ta 8 bin 689 dekar zeytinliğin satışı yapıldı. Bodrum'da ise 2 bin 303 dekar zeytinlik alan el değişti. Satılan zeytinlikler ise yasaya karşın tarım alanı dışına çıkarılıyor.

TBMM Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu üyesi, CHP Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum'un yanıtlaması istemiyle verdiği soru önergesinde, yaz aylarında yangınların yaşandığı Muğla ve Antalya'da ne kadar tarım arazisi, zeytinlik ve bahçe satıldığını sordu. Gelen yanıtla göre, ekim itibarıyla Antalya ve Muğla'da tarım arazisi vasıflı taşınmazlarda (tarla) toplam 30 bin 291 satış işlemi gerçekleştirildi. Bu satışlarda toplam 189 bin 735 dekar alan el değişti. Zeytinlik vasıflı arazilerde ise toplam 3 bin 5 satış işlemi yapıldı. Bu satışlar sonunda toplam 17 bin 702 dekar zeytinlik satıldı.

En fazla zeytinlik satışı yapılan yer ise Muğla'nın Milas ilçesi oldu. Milas'ta tarımsal vasıflı taşınmazlarda toplam 2 bin 383 satışta 17 milyon 221 bin 441 metrekare alan satıldı. İlçede zeytinliklerde ise toplam 1333 satış gerçekleşti. Bodrum'da tarımsal

06.12.2021

vasıflı arazilerde 956 satış işleminde 9 milyon 53 bin 308 metrekare alanın satışı yapıldı.

"İSTİSMARA AÇIK"

CHP'li Bekir Başevirgen, "Bu kadar büyük bir tarımsal alanın el değıştirmesi, çiftçilerimizin yaşadığı mali sıkıntıların ne kadar büyük çapta olduğunu göstermektedir. Çiftçilerimiz bankalara ve devlete olan borçlarını ödeyemediğı için tarlasını, zeytinliğini ve bahçesini satmak zorunda kalmıştır. Peki özellikle zeytinlik alanları kimler hangi niyetlerle satın almıştır?" diye sordu.

TL en oynak dönemde

Türk Lirası dolar karşısında dalgalı kur rejimindeki en sert hareketleri son dönemlerde yaşıyor. Dolar/TL'nin günlük işlem aralığı yüzde 18'i aşarken analistler yeni ekonomi programı çerçevesinde volatilitenin devam etmesini bekliyor.

Şebnem TURHAN

Doların Türk Lirası karşısındaki değer kazancı Merkez Bankası'nın geçen haftaki iki doğrudan müdahalesine rağmen sürüyor. Son 14 iş gününde dolar/TL'de en yüksek ve en düşük fiyattan hareket arasındaki dalgalanma yani volatilité 2001 ve 2018 yıllarında yaşanan kur ataklarındaki zirve seviyeyi görmese de hiç bu kadar uzun süren bir oynaklık yaşanmamıştı. 2001'de yüzde 28,4, 2018'de yüzde 22,8 olan doların tek günlük değer kazanımı takip eden günlerde alınan önlemlerle sakinleşmişti. 23 Kasım'da tek günde yüzde 18,8, 24 Kasım'da yüzde 13,4, 1 Aralık'ta yüzde 11,6 dalgalanan Türk Lirası'nda en düşük en yüksek fiyat arası fark da 1.5-2 liraya kadar çıktı.

Hükümetin ve Merkez Bankası'nın düşük faiz politikasında ısrarlı olduğu, yüksek enflasyon ve değer kaybı yaşayan Türk Lirası'na karşı adım atılmayacağının piyasa tarafından anlaşılması bir süredir Türk Lirası'nda sert volatilité yaratıyor. Merkez Bankası Başkanı Şahap Kavcıoğlu'nun 8 Eylül'de çekirdek enflasyona işaret edip eylül Para Politikası Kurulu (PPK) toplantısında başlattığı faiz indirimi döngüsünün haftaya 16 Aralık'ta yapılacak aralık PPK'sında da sürmesi bekleniyor. Bugüne kadar üç toplantıda 400 puanlık indirimle politika faizi yüzde 15'e çekildi. Piyasa beklentisi aralıkta da 100 baz puan daha indirimle yılın yüzde 14 politika faiziyle tamamlanması yönünde. Ancak geçen hafta cuma günü açıklanan kasım ayı enflasyon verisinin

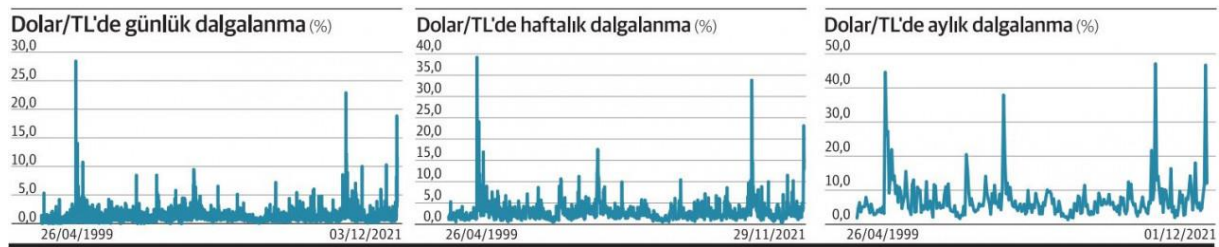
yüzde 21,31 ile üç yılın zirvesinde açıklanması Türk Lirası'nda yeniden değer kaybına yol açtı. Enflasyonda beklentiler yüzde 30 seviyesine çıkılması yönünde şekillenmeye başladı.

Yüksek enflasyona karşılık faiz indirimlerinin süreceği mesajını veren Merkez Bankası geçen hafta 2014 yılından bu yana ilk kez doğrudan satım yoluyla piyasaya iki gün müdahale etti. Açık olarak kur hedefi olmadığını vurgulayan Merkez Bankası döviz kurlarında görülen sağlıksız fiyat oluşumları nedeniyle müdahaleyi gerçekleştirdiğini açıkladı. Bu iki müdahalede yapılan döviz satışı piyasa kaynaklarından alınan bilgiye göre yaklaşık 1.2 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti. Merkez Bankası'nın swap hariç net döviz rezervlerinin eksi seviyede olması satış yönündeki müdahalelerin de gücünü zayıflatıyor. Özellikle cuma günü yapılan müdahale de kurumsal talebin çok güçlü olması nedeniyle çok etkili olamadı. Dolar/TL haftayı 13.70 liradan tamamlarken gün içinde 13.92 liraya kadar yükseldi.

Sona ermesi beklenmiyor

Merkez Bankası'nın da dikkat çektiği ve yaklaşık 8 yılın ardından doğrudan satım müdahalesiyle piyasaya girmesi gibi son dönemde geçmiş yıllarda görülmeyen bir volatilité yaşıyor dolar/TL. Günlük olarak 2001 krizi ve 2018 kur atağından sonraki dalgalı kur rejimindeki en sert dalgalanmalar son haftalarda yaşandı. Ve analistler geçmiş dönemlerin aksine bu dalgalı seyir ve değer kaybeden TL için bir hamle gelmeyecek ve Merkez Bankası'nın faiz silahını kullanmayacağını piyasa tarafından kabul görmüş olması nedeniyle de volatilitenin sona ermesi beklenmiyor.

Haftalık harekette de son dönem yine en sert dalgalanmaları yaşandı. Yine 2001 krizi ve 2018 kur atağındaki haftalık yüzde 30'ları aşan sert hareketler 22 Kasım haftasında da yüzde 23,1 ile ilk sıralarda yer aldı. Aylık volatilité hesaplandığında ise 2018 Ağustos'unun ardından en sert volatilité Kasım 2021'de gerçekleşti. 2018 Ağustos'ta aylık doların değer kazancı yüzde 47,02 iken Kasım 2021'de bu oran yüzde 46,6 oldu.

IMF'den 'çıpasını kaybetme ihtimali' uyarısı

Uluslararası Para Fonu (IMF), ABD başta olmak üzere artan enflasyonist baskılara ve Omicron varyantının sebep olduğu belirsizliklere işaret ederek, ABD para politikasının enflasyon risklerine daha fazla odaklanması gerektiğini belirtti. ABD'de uzun dönem enflasyon beklentileri artsa da tarihi ortalamalara yakın seyrettiğini ve çıpasını koruduğunu belirten IMF, Euro bölgesinde de enflasyon beklentilerin yükseldiğini

ancak Avrupa Merkez Bankası'nın (ECB) yüzde 2'lik enflasyon hedefi çıpasına daha yakınlaşacak gibi gözüktüğünü ifade etti. IMF, Türkiye'nin ise istisna teşkil ettiğini, "yükselen enflasyona rağmen gevşetilen para politikasıyla birlikte" enflasyon beklentilerinin "ıpasını kaybetme" ihtimalinin belirlediğini belirtti. IMF'den yapılan açıklamada çekirdek enflasyonun artışında artan talep, tedarik sürecinde yaşanan sıkıntılar ve ücret baskıları gibi birçok sebebin yattığı ifade edildi.

Moody's Türkiye'nin kredi notunu teyit etti

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's'ten yapılan açıklamada, Türkiye'nin uzun vadeli yerel ve yabancı para cinsinden kredi notunun teyit edildiğii bildirildi. Açıklamada, Türkiye'nin kredi notunun "B2" olarak teyit edildiğii, not görünümünün ise "negatif" olarak korunduğu kaydedildi. Moody's'in açıklamasında Türk lirası üzerindeki mevcut baskıdan bağımsız olarak, brüt ve net bazda döviz rezervlerinin kademeli olarak yeniden yapılandırılmasını destekleyen düşük cari açık nedeniyle Türkiye'nin temel dış kırılğanlık riskinin azaldığına işaret edildi. Türkiye'de özel sektörün para birimi dalgalanmalarına karşı göreceli bir esneklik gsterdiğii belirtilen açıklamada, Türkiye'nin kamu maliyesinin nispeten güçlü kalmasının beklendiğii ifade edildi. Açıklamada, iç talep yerine ihracatın Türk lirasındaki değer kaybından yararlanarak 2022'de büyümeye daha güçlü katkı yapmasının muhtemel olduğu aktarıldı. Türkiye'nin büyük ve çeşitlendirilmiş ekonomisi olduğuna işaret edilen açıklamada, ülke ekonomisinin bu yıl yüzde 11 byyeceğii tahmin edildi. Moody's kasım ayında yayımlanan Küresel Makro Görünüm Raporu'nda, Türkiye ekonomisinin bu yıl yüzde 9,2 büyüyeceğini öngörmüştü. Açıklamada, Türkiye ekonomisinin 2022'de ise yüzde 4 byyeceğinin tahmin edildiğii belirtildi.

Bakan Muş: Nihai hedef, cari açığı gündemimizden kalıcı olarak çıkarmak

Ticaret Bakanı Mehmet Muş, Türkiye'nin üreterek ve ürettiğini ihraç ederek büyümeye devam ettiğini belirterek, "Nihai hedefimiz, Ar-Ge ve inovasyona dayalı üretim ve ihracat yoluyla dış ticaret açığını düşürerek cari açık konusunu gündemimizden kalıcı olarak çıkarmaktır." dedi.

Ticaret Bakanı Mehmet Muş, 2021 yılı Kasım ayında gerçekleştirilen yaklaşık 21,5 milyar dolarlık ihracatın Cumhuriyet tarihinin en yüksek aylık rakamı olduğunu söyledi.

Antalya'da Belek Turizm Bölgesi'ndeki bir otelde düzenlenen 'Savunma ve Havacılık Sanayiinde Küresel Stratejiler Konferansı'21'in etkinliğinde konuşan Bakan Muş, savunma sanayiinin hem milli güvenlikle yakın ilişkisi hem de taşıdığı potansiyel sebebiyle tüm dünya ülkeleri için büyük bir öneme sahip olduğunu söyledi.

Savunma ve havacılık sanayii sektörünün Türkiye için de stratejik öneme sahip sektörler arasında yer aldığını aktaran Muş, "Memnuniyetle ifade edebilirim ki ülkemiz artık bu sektörde dünyada söz sahibi olma yolunda hızla ilerliyor. Küresel ölçekte savunma sanayi sektörü harcamalarına ve ihracatına bakıldığında, ülkemizin konumu daha iyi görülebilmektedir." dedi.

Küresel ölçekte savunma sanayisinde pazar büyüklüğünün 2 trilyon doları bulunduğunu anlatan Muş, Türkiye'nin ABD, Rusya, İspanya, Güney Kore ve İsrail gibi ülkelerin de yer aldığı sıralamada 14'üncü olduğunu kaydetti.

Savunma sanayi gelirlerini dikkate alan dünya geneli ilk 100 firma listesinde ise 2021'de 2 firmanın bulunduğunu belirten Muş, bu anlamda savunma sanayisinde elde edilen başarıların Türkiye'nin göğsünü kabarttığını bildirdi.

“Cumhuriyet tarihin en yüksek aylık rakamı”

Muş, Türkiye ekonomisinin dünyada aşılamanın hız kazanması, dış talepteki artış ve hizmet gelirleri sayesinde dünyadan pozitif ayrışarak, 2020 yılında güçlü bir toparlanma yaşadığını söyledi.

Bu yılda da güçlü büyüme performansının devam ettiğine dikkati çeken Muş, şöyle konuştu:

"Ülkemiz, 2021 yılının ilk çeyreğinde yüzde 7,2, ikinci çeyreğinde yüzde 22 ve üçüncü çeyreğinde ise yüzde 7,4 büyüme kaydetmiştir. İhracatımız, bu güçlü büyümenin lokomotif olmaya devam etmiştir. Nitekim ihracatımız geçtiğimiz yılın kasım ayına göre yüzde 33,4'lük artışla 21,5 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiş ve Cumhuriyet tarihinin aylık bazda en yüksek kaydı gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, son 12 aylık ihracat değerimiz 221 milyar dolara ulaşarak hedeflerimizin çok üzerine çıkmış bulunuyoruz. Bu rakamlar da göstermektedir ki Türkiye üretmek ve ürettiğini yurt dışına ihraç ederek büyümeye devam etmektedir. Nihai hedefimiz, Ar-Ge ve inovasyona dayalı üretim ve ihracat yoluyla dış ticaret açığını düşürerek cari açık konusunu gündemimizden kalıcı olarak çıkarmaktır."

Muş, 2021'in savunma sanayi sektörü için de bir toparlanma yılı olduğunu kaydetti. Bu yıl ocak-kasım döneminde sektörün ihracatının 2,8 milyar dolara ulaştığını vurgulayan Muş, yıl sonunu 3 milyar dolarla kapatma ihtimalinin yüksek olduğunu dile getirdi.

Muş, ileriki dönemde açıklanacak Uzak Ülke Stratejisi kapsamında ihracat potansiyelini daha da geliştirmek için ilave adımlar atacaklarını belirterek, "Kamu politikalarımız doğrultusunda hazırlanan 11. Kalkınma Planı, kapsamında savunma ve havacılık sanayinin ihtiyaçlarının yerli imalatla karşılanması hedeflenmiştir. Plana göre, öncelikli hedefler arasında yer alan savunma sanayinde, silahlı kuvvetlerimiz ve güvenlik güçlerimizin ihtiyaçlarını, sürekli gelişim anlayışıyla azami ölçüde milli teknolojiler ve yerli imkanlarla karşılayarak savunma ihracatını artırmak amaçlanmıştır." ifadelerini kullandı.

"Kısıtlamalar Türkiye'yi kendi kendine yeten ülke haline getirdi"

Türk savunma sanayiinde 1990 öncesi dönemde ithalata bağımlı bir yapının mevcut olduğuna değinen Muş, 1990-2000 döneminde zırhlı savaş aracı, hafif nakliye ve

temel eğitim uçağı ile kargo helikopteri gibi kara ve hava araçlarının ortak üretimi modeline geçildiğini söyledi.

Mil-Gem, Anka ve Hürkuş gibi önemli nitelikteki ana platformların kısmi tasarım sürecine 2000'li yıllarda başlanıldığını aktaran Muş, 2010'dan sonra da yerli helikopter, yerli savaş uçağı, Göktürk-3 projeleriyle yerli ve özgün tasarım ürünlerinin geliştirilme sürecine geçildiğini kaydetti.

Uluslararası platformlarda gizli ve açık bazı ambargolar uygulandığını belirten Muş, son zamanlarda Kanada ile yaşanan ve İHA'larda kullanılan görüş odaklı kamerada ihracat yasağının da sektörün dinamiklerini bir kez daha gözler önüne serdiğini dile getirdi.

Muş, geçmişten bu yana karşılaşılan kısıtlamaların Türkiye'yi uzun vadede kendi kendine yeten bir ülke haline getirdiğini vurgulayarak, şöyle devam etti: "Yerleşme oranları 2006 yılında yüzde 25 iken günümüzde yüzde 75'e çıkmıştır. Bu rakam Türk savunma sanayisinin ne kadar güçlü bir potansiyele sahip olduğunu gözler önüne sermektedir. Son 14 yıla bakacak olursak, 2002 yılında 1,3 milyar dolar olan savunma ve havacılık sektörü ciromuz 5 milyar dolara, savunma ve havacılık ihracatımız 247 milyon dolardan 2,5 milyar dolara ve Ar-Ge harcamalarımız 49 milyon dolardan 904 milyon dolara ulaşmıştır. Türkiye, milli güvenlik önlemleri ve terörle mücadele kapsamında zırhlı araçlar, silahlı ve silahsız insansız hava araçları konusunda kendini çok ileriye taşımıştır."

Yerli ve milli sanayiyle güçlenen savunma kapasitenin, ülkenin menfaatlerinin koruyucusu ve bölge ülkelerinin istikrarının da teminatı olacağını anlatan Muş, "Türkiye, güçlü ordusu, ateş gücü ve son teknoloji yerli silahlarıyla bölgesinde büyük bir caydırıcı güçtür. Cumhuriyetimizin 100'üncü yıl dönümünde birçok sektörde olduğu gibi savunma ve havacılık sanayinde de tasarlayan, üreten ve ihraç eden bir Türkiye vizyonunu hep birlikte başarmak üzere kararlı yürüyüşümüzü sürdüreceğiz. Sektörün 10 milyar dolarlık ihracat hedefine ulaşması için Ticaret Bakanlığı olarak tüm gayretlerimizle çalışacağız." diye konuştu.

Konut ve otomobil yatırımcının gözdesi

Yüksek maliyet ve azalan arzla birlikte fiyatlarda yüzde 100'ü bulan artışlar, yatırımcıları konut ve otomobile yönlendirdi. Fiyatlardaki artışın 2022 yılında da devam edeceği öngörüsü satışlara hız kazandırdı.

Leyla İLHAN

Konutta maliyet, otomobilde çip krizi kaynaklı arzın azalması ev ve arabayı en cazip yatırım araçları arasına soktu. Otomobilde yeni üretimin azalması nedeniyle ikinci elde yüzde 100'e varan fiyat artışlarının bundan sonraki süreçte devam edeceği öngörüsü otomobil satışlarına ivme kazandırırken, konut tarafında da talep hızlandı. Konutta kira bedeli kadar, satış fiyatlarının da artması 2018'den bu yana sektörden uzaklaşan yatırımcıyı yeniden gayrimenkule çekti. Son dönemde 16 bin TL'lerden başlayan metrekare fiyatlarına rağmen konut satışlarının kasım ayında da arttığı kaydediliyor. Ev fiyatlarında da 2022 yılında yüzde 50 seviyelerinde artış beklentisi, sektöre olan yatırımcı talebini artırıyor.

Pahalı konutta yabancı payı yüzde 15

Gayrimenkule yönelik talep yeni satışa çıkan projelere ilgiyi de artırdı. Bankaların müşteri hizmetlerinde başta gayrimenkul olmak üzere ev ve araba alımlarına yönelik transfer işlemlerinin yoğunlaştığı ifade ediliyor. Geçen yıllarda kasım aylarında sezona bağlı olarak ekim aylarına göre satışlarda yüzde 5-6 gibi düşüş yaşanırken, bu yıl kasım ayında yüzde 9'a yakın artış yaşandığını kaydeden emlakjet. com CEO'su Tolga İdikat, alım yapanların önemli bir kısmının yatırımcı olduğunu söyledi. Gayrimenkulün her zaman sağlam bir yatırım aracı olduğunu aktaran İdikat, "Yabancıların payı genel toplam içinde yüzde 4-5 seviyesinde. Ancak pahalı konutlarda yabancıların payı yüzde 15 seviyesine çıkıyor" dedi. Konut fiyatlarında

2022 yılında da en az yüzde 40 ila 50 arasında artış beklediklerini aktaran İdikat, artışın en az bir yıl daha süreceğini öngördüklerini ifade etti.

Maliyetlerde artış öngörüsü satışları da artırıyor

Özyurtlar Holding Yönetim Kurulu Başkanı Tamer Özyurt, mevduat faizlerinin düşmesi yanında dolar ve altının alınacak seviyelerin üstünde olduğu düşüncesinin yatırımcıları gayrimenkule yönelttiğini söyledi. Artan gayrimenkul fiyatlarının halen regüle olmadığını dile getiren Özyurt, “Yükselen maliyetlerden dolayı sıfır ile ikinci el konut arasında fiyat farkı oluştu. Maliyetlerden dolayı biri 10 TL iken diğeri 5-6 seviyesinde. Bu fark da tasarruf sahiplerine, yatırımcıya çok cazip geldi. Çünkü maliyetlerden fiyatların yükseleceğini öngörüyorlar bu da satışları daha da yükseltecek” yorumunu yaptı.

Yerli; döviz, altını satıp konut alıyor

Döviz kurunun hızlı yükselmesi nedeniyle yabancı yatırımcının konut alma isteğinin arttığını aktaran Akkuş Grup ve BOSS4 Gayrimenkul Yönetim Kurulu Başkanı Abdülkadir Akkuş, “Eskiden 100 bin dolara aldığını artık 90 bin dolara alabiliyor. Yerli alıcı da elindeki döviz ve altını satıp gayrimenkul alıyor” dedi. Sektör olarak hala alım fırsatı sunduklarını dile getiren Akkuş, “Çünkü yeni projeler maliyetlerden dolayı daha yüksek fiyattan çıkacak” diye konuştu.

Merkez Bankası’nın müdahalesi eve talebi daha da hızlandıracak Kasım ayında en yüksek ciroyu yakaladıklarını aktaran Era Real Estate Türkiye Ülke Başkanı Alphan Manas, Merkez Bankası’nın piyasaya müdahalesinin doların 14’ün üstüne çıkmasını istemediğinin işareti olduğunu söyledi. Manas, bu durumun tasarruf amaçlı döviz alımını yavaşlatacağını, gayrimenkul ve ikinci el otomobil alımını ise artıracığını kaydetti.

Çeperlerde alımlar hızlanıyor

Merkezde artan fiyatlar alıcıyı ve yatırımcıyı çeperlere kaydırıyor. Küçükçekmece, Büyükçekmece gibi bölgelere talep artarken, Silivri Arnavutköy, Kemerburgaz, Güzelce gibi bölgelere doğru alımların hızlandığı bildiriliyor.

Motosiklet de yatırım aracı oldu!

Çip krizi nedeniyle arzı giderek azalan ve kura bağlı olarak fiyatı sürekli artan otomobil, en cazip yatırım araçlarından biri haline geldi. Memuru, emeklisi, esnafı para kazanmak için oto alım-satımına yöneldi. Bu kişiler, bayilerin sipariş listesine adını yazdırıyor, teslimat sırası geldiğinde ise sıfır otomobili piyasa değerinin üzerinde satarak kâr etmeye çalışıyor. Öte yandan araba kadar motosiklet de yatırım aracına dönüştü. Motosiklet Endüstrisi Derneği (MOTED) Başkanı Başarı Erbaş, motosiklet talebinin yüksek olduğunu belirterek, “İnsanlar yatırım amaçlı ne bulursa alma yönünde. Otomobil ve ev gibi motosiklet de bir yatırım aracı oldu. Sektör, yılsonunda tarihi rekor bekliyor” diye konuştu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan: Yeni programımızla refahı yaygınlaştıracacağız

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Ülkemizde nasıl tüm vatandaşlarımızı en geniş hak ve özgürlüklere kavuşturmuşsak, inşallah ekonomide de unutmayın yatırım, istihdam, üretim, ihracat, büyüme merkezli yeni programımızla refahı yaygınlaştıracacağız." dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, eşi Emine Erdoğan ile dün Siirt ziyareti sırasında katıldığı "Demokrasi Buluşması" etkinliği programında konuştu.

Erdoğan, İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun kendisine bir müjde verdiğini belirterek, "Malum bir mağarada sıkıştırıldı bu teröristler, 7 tane terörist orada halledildi, artı 2 terörist daha halledildi, sayı 9 oldu." diye konuştu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, ekonomiyle ilgili şunları kaydetti:

"Hatırlayın, bizi teğet geçti. Burada meselenin dolar olmadığını, meselenin faiz olmadığını anlamak için şöyle bir adım geriye çekilip akıl, izan ve vicdan penceresinden fotoğrafa bakmak yeterlidir. Dün kendimizle birlikte tüm mazlum ve mağdurların güvenliği için ne dedik 'Dünya beşten büyüktür' diyerek meydan okuduk. Bugün yine kendimizin ve dostlarımızın ekonomik özgürlüğü, refahı, geleceği için 'Dünya beşten büyüktür' diyoruz." diye konuştu.

Siyasi özgürlükle ekonomik özgürlüğün madalyonun iki yüzü gibi olduğunu, biri olmadan diğerrinin anlamsız olacağını dile getiren Erdoğan, "Biz ülkemizde nasıl tüm vatandaşlarımızı en geniş hak ve özgürlüklere kavuşturmuşsak, inşallah ekonomide de unutmayın yatırım, istihdam, üretim, ihracat, büyüme merkezli yeni programımızla refahı yaygınlaştıracğıız. Bugün demokrasiyi konuşuyoruz, inşallah yarın milletimizin refahını nasıl arttırdığımızın muhasebesini yapacağız. Geçmişini bilmeyen geleceğini inşa edemez. Nereden nereye geldiğimizi doğru şekilde tespit etmeden nereye gideceğimizi bilemeyiz." dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Evet bir gün herkes milletimizle birlikte verdiğimiz demokrasi mücadelemizi de anlayacak, ekonomi mücadelemizi de anlayacak, medeniyet mücadelemizi de anlayacak." diye konuştu.

Sağkan: TBB'nin kapıları artık bütün avukatlara açık olacaktır

Türkiye Barolar Birliği (TBB) Başkanlığı'na seçilen Erinç Sağkan, "Bugün itibarıyla artık TBB'nin kapıları tüm avukatlara ayırtırmadan, ötekileştirmeden, dışlamadan açık olacaktır." dedi.

Sağkan, Avukat Özdemir Özok Kongre ve Kültür Merkezi'nde düzenlediği basın toplantısında, birliğin en yüksek karar organı olan genel kurulun, 348 delegenin tamamının katıldığı bir oylama neticesinde değişimden yana tavır koyduğunu söyledi.

Erinç Sağkan, genel kurulda, hukukun üstünlüğü, yargı bağımsızlığı ve adil yargılanma ihlali gibi temel hak ve özgürlüklerin ihlaline etkin bir şekilde karşı duracak bir TBB isteğinin çok net olarak ortaya konulduğunu belirtti.

Türkiye'de son yıllarda insan hakları ihlallerinin arttığını, Anayasa Mahkemesi, AİHM kararlarının uygulanmadığını, bu kararların tartışmaya açıldığı bir ortam bulunduğunu belirten Sağkan, bu dönemde TBB'ye her zamankinden daha çok ihtiyaç duyulduğunu bildirdi.

TBB'nin, mesleğin ve meslektaşların hak ettiği kazanımları alabilmesi için çalışacağını bildiren Sağkan, "Bugün itibarıyla artık TBB'nin kapıları tüm avukatlara ayırtırmadan, ötekileştirmeden, dışlamadan açık olacaktır. Bugün itibarıyla TBB, yurttaşın sesi, avukatın yanı başında yer alan en güçlü meslek örgütü olacaktır." dedi.

"Eleştiriye açık bir TBB göreceksiniz"

Sağkan, yola çıkarken birliği yönetmeye değil, birlikte yönetmeye talip olduklarını ifade ederek, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Bu sebeple tek başına adaylık açıklamasıyla ortaya çıkmadım. Çok sayıda baro başkanımızın, delegemizin ve meslektaşımızın ortak iradesiyle yola çıktık. Bundan sonra 150 bin avukatın, 81 baronun yönettiği bir TBB göreceksiniz. Eleştirmekten kaçınan değil, eleştiriye açık bir TBB göreceksiniz. Meslektaşı yerlerde sürüklendiği, müvekkilleriyle özdeşleştirilip tutuklandığı zaman kafasını kuma gömen değil, meslektaşının yanı başında yer alan, haksızlığa, hukuksuzluğa en üst perdeden karşı çıkan bir TBB göreceksiniz. Artık Türkiye'de hiçbir avukatın biran bile yalnız kalmayacağını garantisini veren, hiçbir yurttaşın 'Haksızlığa uğradığımda TBB yanımda olmadı' demeyeceği bir birlik göreceksiniz."

Sağkan, konuşmasının sonunda, tüm meslektaşlarına ve önceki TBB yönetimine teşekkür etti.

Yılmaz Özdil acı tabloyu yazdı: Köle pazarı

Gazeteci-Yazar Yılmaz Özdil iktidarın doları yükselterek ihracatı artırmayı hedeflediği modeli köşesine taşıdı. Özdil, Bangladeş örneği ile acı tabloyu ortaya koydu.

Sözcü gazetesi yazarı Yılmaz Özdil, "Bangladeşli işçi bile, artık, Türkiye'deki Suriyelinin yanında pahalı kalıyor. Doları patlatan Türkiye, ihracat hamlesi palavrasıyla 'köle pazarı' haline getiriliyor." görüşünü savundu.

İşte Özdil'in yazısı:

Bangladeş'e gidenler bilir, doğası yeryüzü cennettir ama, derin sefalet vardır, şehirleri lağım kokar, balçıklaşmış çöp yığınlarının arasında yürürsünüz, nefes alırken kimyasal solursunuz, evlere hayvan bağlasan durmaz, çoğu tenekeden barınaktır, çoğunda elektrik bile yoktur, trafik keşmekeştir, bisiklet de tren de fil de aynı yolda gider, korna hiç susmaz, yüzölçümü Türkiye'nin beşte biri kadardır ama, nüfusu Türkiye'nin iki mislidir, sadece bizim Ege bölgesi kadar yerde 160 milyon kişi yaşar, başkent Dakka'nın büyüklüğü İstanbul'un sadece Beykoz ilçesi kadardır, Dakka'da 12 milyon kişi yaşıyor, insan kalabalığını varın siz hesap edin.

★

Bangladeş ihracat ülkesidir!

★

Hem de öyle böyle değil, Armani üretiyorlar, Prada üretiyorlar, Gucci, Versace üretiyorlar, Ralph Lauren, Hugo Boss üretiyorlar, Moncler, Mango üretiyorlar, Nike, Adidas, Puma üretiyorlar.

Çünkü...

Bangladeş'te asgari ücret 95 dolar!

Aslında 65 dolar maaş ödeniyor ama, kağıt üstünde güya resmi olarak 95 dolar görünüyor.

Günde 12 saat çalışıyor.

★

Ülkesini köle pazarı haline getiren siyasetçilerle, siyasetçilerin ortağı olan köle tüccarı işadamları, silahlı koruma ordularıyla malikanelerde yaşıyor, işçiler lağımda yaşıyor.

★

Çalışma şartlarını gözünüzde canlandırmak için bir örnek vereyim...

Başkent Dakka'da "Rana Plaza" adındaki sekiz katlı fason üretim binası çöktü, 1.134 işçi öldü, 1.134 işçi... Binada sıkış tepiş beş bin işçi çalışıyordu, 2.500'den fazla işçi ağır yaralı olarak çıkarıldı.

Bu köle plazası, iktidar partisine mensup bir siyasetçiye aitti.

Bangladeş'i köle pazarı olarak kullanan dünya markaları, lütfettiler, bu faciadan sonra işçi maaşını 65 dolara çıkardılar, o güne kadar 45 dolardı.

★

"Rekabetçi kur" ayaklarıyla doları patlatarak, Türkiye'yi sürüklemek istedikleri ihracat modeli, işte budur.

★

Bu ihracat modelinde, Armani bile, Gucci bile üretirsin ama... Bunları üreten millet, o ürettiği markaların poşetini bile satın alamaz.

★

İnsanını ucuzlatırsan, istersen dünyanın en pahalı markalarını ihraç et, ülkeni ucuzlatırsın.

★

Bakın, Akp usülü birkaç "ihracat başarısı" anlatayım size...

Yumurta ihracatında dünya üçüncüsüyüz.

Çok güzel.

Ama, biz yumurtanın tonunu 850 dolar civarında satıyoruz, yumurta piyasasında rakibimiz olan Hollanda 1400 dolara satıyor.

Aynı tavuk, aynı yemi yiyor, aynı suyu içiyor, bizim yumurta elalemin anca yarı fiyatına gidiyor.

Yaş üzümün tonunu 700 dolar civarında satıyoruz, Şili 1.200 doların, İtalya 1.600 doların, ABD 2.200 doların üstünde satıyor.

Dünyanın en güzel üzümünü yetiştiriyoruz, en ucuza satıyoruz.

Zeytinyağında dünyanın en büyük altıncı ihracatçısıyız.

Tonunu 2.600 dolara filan satıyoruz.

Akdeniz'de rakiplerimiz var, İspanya 3.000 dolara, Portekiz 3.400 dolara, Yunanistan 3.700 dolara, İtalya 4.800 dolara satıyor.

Zeytin aynı zeytin.

En ucuz bizimki.

Dünyanın en çok makarna ihraç eden ikinci ülkesiyiz.

Muhteşem.

Gel gör ki, biz makarnanın tonunu 450 dolara satıyoruz.

Rusya 950 dolara, İtalya 1.400 dolara, Çin 1.650 dolara, ABD 1.950 dolara, Güney Kore 3.100 dolara satıyor.

Aynı ürün, en ucuz bizimki ediyor.

06.12.2021

Domatesimizin tonunu 550 dolara veriyoruz.

Polonya iki katına, Meksika iki katına, Hollanda dört katına veriyor.

İnsanın ağlayası geliyor.

★

Narenciyede dünyanın en büyük üçüncü ihracatçısıyız.

Şahane.

İspanya mandalinasını bizim iki katımıza satıyor.

Mısır portakalını bizim üç katımıza satıyor.

Arjantin limonunu bizim üç katımıza satıyor.

★

Niye böyle oluyor?

Çünkü...

İnsanını ucuzlatırsan, ülkeni ucuzlatırsın.

★

Türkiye'de 10 yıl önce asgari ücret 395 dolarken, Çin'de 120 dolardı.

Bugün Türkiye'de asgari ücret 210 dolar, Çin'de 450 doları geçti.

★

Tabii bu asgari ücret Türk vatandaşları için geçerli...

Türkiye'deki kaçak Suriyeliler, Türk işçisinin yarı fiyatına çalışıyor.

Türkiye'deki Suriyeli, Çin'deki işçinin beşte birine maloluyor.

Bangladeşli işçi bile, artık, Türkiye'deki Suriyelinin yanında pahalı kalıyor.

★

Doları patlatan Türkiye, ihracat hamlesi palavrasıyla “köle pazarı” haline getiriliyor.

TÜİK'e açık çağrı; gelin bu kuşkuları giderin!

Alaattin AKTAŞ

06 Aralık 2021 Pazartesi

- ✓ Kasımda otomobil fiyatları yüzde 30-50 arası artarken TÜİK'e göre artış çok daha az. Oranın düşük görünmesi TÜFE artışını yaklaşık 2 puan aşağı çekti.
- ✓ TÜİK'e bu durumu izah etmek düşüyor. Sessiz kalınması, sayılarla oynandığı yorumlarını güçlendirecek.
- ✓ TÜİK tüm verileri ortaya koyuyor ve bu sayede eleştiriye konu detaylar ortaya çıkıyor. TÜİK'e alternatif diye sunulmak istenen ENAG'ın ürettiği enflasyon oranlarının neye dayandığı ise hiç belli değil. Sırf TÜİK'ten daha yüksek oran açıklıyor diye başka bir oran doğru kabul edilemez.

Köşemi sürekli izleyenler iyi bilir. Aksini kanıtlayacak durumda değilsem, hangi kurum olursa olsun açıklanan tüm verileri kuşkularımı dile getirmekle birlikte bir anlamda doğru kabul ederim. Bir veriyi gerçekçi bulmuyorsam “Şu, şu, şu nedenlerle bu veri doğru değildir” diyebilecek durumda olmam gerekir. Bunu diyemiyorsam, o verinin doğru olduğunu varsayarım ama bazı detaylarda çarpıklık olduğunu da belirtirim. Şimdiye kadar bunu yaptım zaten. Örneğin bir dönem işgücü istatistiklerinde hayatın olağan akışına aykırı detaylar vardı, onların üstünde ısrarla durdum.

Bugünkü konumuz enflasyon verileri...

TÜİK'in açıkladığı enflasyon oranlarına zaman zaman küçük eleştiriler yöneltmişsem de bu verilerin gerçeklerden çok uzak olduğunu, hele hele bazı fiyatlarla oynandığını hiç söylemedim, yazmadım. Çünkü enflasyon hesaplamak pek de kolay olmayan bir iş ve yapılanın yanlış olduğunu söyleyecek veriye sahip değildim.

Herkes gerçek enflasyonun açıklanandan farklı olduğunu dile getirebilir, getiriyor da zaten. Çünkü herkesin enflasyonu bir başkasınınkinden farklı olabilir, bu da doğaldır.

Birisi sigara içmiyordur, içene göre farklı enflasyonu vardır; kimisi ev sahibidir, kiralardaki artıştan hiç etkilenmiyordur; herkes her ay tabii ki otomobil almıyordur, o ayki fiyat artış ya da azalışı otomobil alanı ilgilendirir.

Tüketim kalıplarındaki bu farklılık yüzünden de herkes farklı farklı oranlar hesaplayabilir.

İşte bu nedenle şimdiye kadar TÜİK'in hesaplamasının gerçeği yansıtmadığı konusunda kesin yargılarda bulunmaktan kaçındım.

Durum değişti

Ne var ki bu ay durum başka! Ama nasıl başka?

Kasım ayı TÜFE değişiminin gerçeği yansıtmıyor olabileceği yönünde görüşler var ya, o görüşlere yine katılmıyorum.

Çünkü bu kez “Acaba mı” demiyorum.

Eldeki verilere bakıyor ve “Kasım ayı TÜFE değişimi yine gerçeği yansıtmıyor mu” kuşkusunun ötesine geçip açık açık şunu söylüyorum:

“TÜİK'in kasım ayı TÜFE hesaplaması gerçeklerden tümüyle uzaktır.”

Dikkat ederseniz TÜİK'in enflasyon hesaplaması konusunda ilk kez böylesine kesin ifadeler kullanıyorum.

Bu görüşüm neye dayanıyor?

enflasyon hesaplamasına şimdiye kadar hep temkinli yaklaşmışken bu kez niye böyle kesin konuşuyorum, anlatmaya çalışacağım.

TÜFE hesaplamasında dikkate alınan 400'ün üstündeki mal ve hizmetin fiyatının her ay nasıl değiştiğini tabii ki izleyemem. Ama kasım ayı için bir kalem mala odaklandım ve onun fiyat değişimini izledim.

Otomobilin fiyat değişimini... Hani ekim ayında fiyat derlenmediği için hesaplamaya dahil edilemeyen otomobil vardı ya, onun!

Piyasayla az çok ilgisi olan herkes biliyor ki otomobil fiyatları aldı başını gidiyor. Otomobil fiyatları bu kur artışının büyük baskısıyla birlikte marka ve tiplere göre yüzde 30 ila 50 arası arttı. Bazı markalarda yüzde 50'yi aşan artışlar bile oldu.

Milyonlarca vatandaşın tüketimi içinde otomobilin tabii ki hiç önemi yok. Ama toplam TÜFE içinde otomobil çok önemli ve bu kalemde meydana gelen fiyat değişimi genel TÜFE oranını çok etkiliyor. Genel orandaki değişim de tüm vatandaşları ilgilendiriyor.

Zam oranı yüzde 35 olarak alınsaydı...

Önce teknik bir detaya vurgu yapmak gerek.

TÜİK otomobil fiyatı derlerken sıfır otomobilleri esas alıyor. İkinci eldeki zamların endekse bir etkisi yok. Ayrıca sıfır otomobil satışı herhangi bir nedenle gerçekleşmemişse, yani zam kağıt üstünde kalmışsa bu da endekse bir etkide bulunmuyor.

Dolayısıyla kasım ayındaki zamların endekse yansımaları için iki temel şart vardı. Bu zamlar sıfır otomobillerde yapılmış olacak ve bu otomobillerde de satış gerçekleşecek.

Kasımda sıfır otomobillere zam geldi mi, geldi.

Kasımda sıfır otomobil satıldı mı, satıldı.

Kimi marka ve tiplerde zam oranı çok daha yüksek olmakla birlikte ortalama zammın yüzde 35 olduğunu varsayalım.

TÜFE’de benzinli otomobilin yüzde 4,1322, dizel otomobilin yüzde 3,0678 ağırlığı var. Piyasada zam oranı yüzde 30’un altına inmemişken, hatta çok daha yüksek zamlar varken TÜİK’e göre zam benzinli otomobillerde yüzde 6.4, dizel otomobillerde yüzde 12.1 düzeyinde gerçekleşti.

Bu zam oranları yukarıdaki ağırlıklara uygulandığında benzinli otomobilden TÜFE’ye 0.26 puan, dizel otomobilden 0.37 puan yansıma oldu. Yani otomobilin toplam etkisi 0.63 puanda kaldı.

Peki piyasadaki oranlar uygulansa nasıl bir sonuç çıkacaktı?

Yüzde 35 zamma göre hesap yaptığımızda TÜFE’ye benzinliden 1.45 puanlık, dizelden 1.07 puanlık bir etki gelecekti. Böylece toplam etki 2.52 puan olacaktı.

Gerçekte en az 2.52 puan olan etki var, TÜİK’e göre bu etki 0.63 puan. Aradaki fark 1.89 puan.

TÜİK kasım ayı TÜFE artışını yüzde 3.51 açıkladı değil mi... Ekleyin bu orana 1.89 puanı, eder yüzde 5.40.

Her ne kadar bu köşede yazmadımsa da twitterda kasım ayı TÜFE artışını en az yüzde 5-6 beklediğimi belirtirken dayanağım otomobildeki bu zam gerçeğiydi. Ama TÜİK zam oranını nasıl olduğu bilinmeyecek şekilde çok düşük hesaplayınca genel TÜFE artışı da düşük çıktı.

Niye otomobil?

TÜFE'yi irdelerken niye otomobile odaklandığım sorgulanabilir. Öyle ya, geniş halk kitleleri için otomobilin ne önemi var ki!

Herhangi bir gıda maddesini, bir giyeceği izleyerek, fiyatına bakarak onun toplam TÜFE'yi ne kadar etkilediğini görmek zor. Yüzlerce kalem var, binlerce yerden fiyat derleniyor. Siz marketten ya da büyük mağazadan fiyat alırsınız; TÜİK pazardan alır. Ortaya çok farklı fiyatlar ve değişim oranları çıkar.

Ama öyle bir kalem seçeceksiniz ki hem fiyatı ülke çapında aynı olacak, hem bu ürünü izlemek çok kolay olacak, hem de bunun TÜFE'ye etkisi çok fazla olacak.

İşte bu da otomobil!

Yoksa otomobil fiyatları milyonlarca vatandaşı hiç mi hiç ilgilendirmiyor. Ama otomobil fiyatlarındaki değişim, manşet enflasyon denilen TÜFE'deki oranı, o oran da işçi, memur, emekli olmak üzere çok büyük bir kesimi ilgilendiriyor.

Otomobilin TÜFE'deki ağırlığı yüzde 7.2 değil de çok çok az olsa genele etkisi tabii ki çok düşük olur ve zammın az görünmesi üstünde durulmaz bile.

Ama gerçek zam oranı yüzde 35 dolayında olmasına rağmen TÜİK'in yüzde 6 ve yüzde 12'lik oranlara göre hesaplama yapması TÜFE artışının neredeyse 2 puan daha düşük görünmesine yol açtı.

Bu işçiye, memura, emekliye verilecek zammın az olmasına yol açan bir durum. Otomobili önemsememiz o yüzden.

TÜİK'e düşen bunu izah etmek

Otomotiv Distribütörleri Derneği'nin (ODD) verilerine göre kasım ayında 40 markanın 42 bin 982 otomobili satıldı. Yani yüzlerce çeşidi olan, binlerce yerden fiyat alınan bir üründen söz etmiyoruz. 40 firma ve yaklaşık 43 bin satış.

Şimdi TÜİK'e düşen kasım ayında hangi firmaların araçlarını dikkate alarak fiyat derlediğini açıklaması.

“Şu marka, şu tip” diye açıklama yapılsın, görelim o aracın fiyatı kasımda ne kadar artmış.

Bunda ticari bir sır da yok. Araç fiyatlarının nereden nereye geldiği zaten belli. Kasım ayında hangi marka araçtan kaç adet satıldığı da...

Dolayısıyla TÜİK pekala hangi araç fiyatını esas aldığını açıklayabilir, kamuoyu da bir fiyat karşılaştırması yapar.

Eğer gerçekte zam oranı TÜİK'in açıkladığı kadarsa köşem açık, özür dilemeye ve verilen bilgiyi aynen yazmaya hazırım.

Ama eğer TÜİK bu konuda sessiz kalmayı tercih ederse peşin peşin söyleyeyim; sayılarla oynandığını kabul ediyor demektir.

Başka ürünlere de bakılabilir

Kasım ayında özellikle kur artışından kaynaklanan inanılmaz fiyat hareketleri oldu.

TÜFE'de yer alan mal ve hizmetler sıralandığında bu kur hareketine ve piyasada gözlenene çok ters düşen bir dizi fiyat hareketi var. Ama konuyu dağıtmak istemiyorum. Bugünkü konumuz özellikle otomobil fiyatları, diğer kalemlere daha sonra da değinmek mümkün.

Peki ENAG nasıl hesaplıyor?

Başlıktaki sorunun tek kelimelik yanıtı var:

“Bilmiyorum!”

Bu hesaplamanın detayını bilen var mı, onu da sanmıyorum.

Çünkü ENAG “Bu ayki enflasyon oranı şudur” diyor, o kadar!

Ortada ne metodoloji var, ne hangi maddelerin kapsandığı var, ne hangi maddenin ağırlığının ne olduğu var, ne bu maddelerin fiyatı var!

Olan ne peki, açıklanan oran!

Hani adeta “İnanmıyorsan sen de ölç” dercesine.

TÜİK daha şeffaf

Birileri enflasyon hesaplaması konusunda TÜİK'in kapalı kutu olduğunu ileri sürüyor. Hayır, hiç de öyle değil. TÜİK bu konuda çok daha şeff af.

TÜİK'in web sayfasında her bilgi mevcut...

Grup ağırlıkları var, madde ağırlıkları var, o ay hangi madde hangi fiyattan hesaplamaya dahil edilmiş var, hangi maddelerde ayda kaç kez fiyat derleniyor var.

Dikkate alınan fiyatlar düşükmüş, o ayrı bir konu, onun üstünde detaylı olarak durduk zaten. Ama hiç olmazsa hesaplama yapmamıza yarayan, bu eleştirilerimize baz oluşturan detaylar var.

Ama ENAG için aynı durum kesinlikle söz konusu değil.

Ne yani TÜİK'ten yüksek oran açıklıyor diye gözü kapalı bir şekilde diğer oranların tümünü doğru mu kabul edeceğiz!

Daha önce bu köşede ENAG'ın oranlarına niye hiç yer vermedik sanıyorsunuz?

TÜİK'in itibarsızlığı üstünde yükselerek bir yere varılması mümkün değil.

Şunu da söyleyelim; TÜİK'in oranlarına güven duyulmuyorken yapılan bir çalışma çok daha ciddi ve ayakları yere sağlam basan bir şekilde yürütülmeliydi. Bu, ölü doğmuş bir çalışmadır ve bu haliyle ciddiye alınır bir tarafı yoktur.

Çalışanları fakirleştiren enflasyon ve asgari ücret

Maruf Buzcugil

06 Aralık 2021 Pazartesi

Son milli gelir verileri zaten bilinen bir gerçeği yeniden tüm çıplaklığıyla gözümüze soktu. Ekonomi aktörleri arasında en zayıf halkayı oluşturan çalışanların milli gelirden aldığı pay gerileyişini sürdürdü. Kur artışlarının körüklediği enflasyon, hayat pahalılığı ekonominin tüm kesimlerini derinden etkiliyor. Ancak, en fazla etkilenen kesim doğal olarak ücret, maaş ve emekli aylığı, sosyal yardımlar dışında geliri olmayanlar.

Asgari ücret neden önemli?

Yükselen enflasyon karşısında eriyen ücretlerin güncellenmesi en önemli gündem maddemiz. Başladığımız hafta içinde 2022 yılında uygulanacak asgari ücreti öğreneceğiz. Türkiye’de asgari ücretin diğer ülkelere göre çok farklı özellikleri ve işlevi var. Türkiye’de asgari ücret, ortalama ücret halini almış durumda. Bu duruma özel sektörde ve kamuda ücret artışlarının resmi enflasyonla sınırlanması ve asgari ücretle olan makasın daralması yol açıyor. 2005 yılında aylık ortalama ücret ve maaş geliri asgari ücretin 2,2 katı iken, 2019’da asgari ücretin 1,7 katına gerilemiş bulunuyor. DİSK-AR’ın son raporuna göre Türkiye’de bütün çalışanların yüzde 50’den fazlasını oluşturan 9,7 milyon kişi asgari ücret veya buna yakın ücret alıyor.

Asgari ücret, devletin birçok ödemesi için kerteriz alındığı için toplumun tümünü yakından ve doğrudan ilgilendiriyor. Asgari geçim indirimi, işsizlik ödeneği, kısa çalışma ödeneği, engelli ve yaşlılık aylığı ile bakım yardımı, genel sağlık sigortası, bireysel emeklilik, sosyal güvenlik borçlanması, sosyal güvenlik alt ve üst primlerinin belirlenmesi gibi çok geniş bir alanda asgari ücret dikkate alınıyor.

Asgari ücretin alım gücü düştü

2008’de 371 ABD Doları olan asgari ücret 2016’da 430 dolara yükseldi. Daha sonra ekonomik ve siyasal gelişmelere bağlı olarak dolar cinsinden gerilemeye başladı. 2021 yılı ortalama kuruna göre asgari ücret 336 ABD Doları iken, Kasım 2021 güncel kurlarına göre 270 dolara düştü. Aynı şekilde, 2003’de asgari ücretin yıllık tutarı ile 25 altın alınabilirken, güncel fiyatlarla bugün sadece 7 Cumhuriyet altını alınabiliyor.

İşçilerinin durumundan patronlar da rahatsız

Ankara'daki organize sanayi bölgelerinde sık sık nabzını tutmaya çalıştığımız KOBİ ölçeğindeki şirketlerin patronları ve yöneticileri de çalışanlarının hayat pahalılığı karşısındaki durumundan rahatsız. Bu konuda dile getirilen rahatsızlıklardan bazıları şöyle:

- Patron olarak verdiğim maaşın seviyesini utanarak söylüyorum ama o parayı da veremiyorum.
- Eleman çalıştırmakta güçlük çekiyoruz. İşçilerimizin maaşını beğenmiyoruz ama bu beğenmediğimiz maaşları da ödemekte güçlük çekiyoruz.
- Tek taraflı kazanç diye bir şey yok. Çalışanlarımızla beraber kazanmalıyız, onlar da mutlu olmalı. Tezgâh başına, üretim başına güler yüzle mutlu olurlarsa o mutlaka üretime de yansıyor. Bunu da yapabilmenin bir yolu bunların uygun maaş alabilmeleridir.
- Ankara'da mobilya, tarım sektöründe de mülteci çalışanların sayısı çok fazla. Ben kendi sektörüm dahil çalıştıracak eleman bulamıyorum.
- Şu anda asgari ücrete çalışacak, mimar, inşaat mühendisi, kimyager her türlü elemanı alabiliyorsunuz. Oysa düz işçi bulamıyoruz. Ustalar da 8 bin liranın altında çalışmıyor.
- 20 yıllık firmayız, ortalama çalışan süresi 12 yıldır, şimdi çalışanların ortalaması 2 yıla düştü. İnsanlar 500 lira fark verene gidiyor.
- Sadece benim tesisimden her yıl en az 3-4 kişi yurt dışına gidiyor. Ben 4-5 bin lira maaş verirken, çocuk 5-6 bin Euro maaşa gidiyor. Bizim çalışanlarımızla beraber büyümemiz lazım.

Abdulkadir Selvi

Mersin mitingi ve Kılıçdaroğlu'nun 2023 stratejisi

6 Aralık 2021

CHP'nin Mersin mitingi öncesinde belediye meclisi toplantısında yaşanan gerilim nedeniyle endişeliydim. Allah'tan sağduyu hâkim oldu. En ufak bir sıkıntı yaşanmadan CHP'nin mitingi gerçekleştirildi.

Mersin'de CHP'nin büyük bir gövde gösterisi yapması bekleniyordu. O nedenle meydanların, caddelerin dolup taşması hedefleniyordu. CHP, bunu sağlamak için bölge illerini seferber etti. Sadece Mersin değil, Adana ve Hatay da CHP'li belediyeler tarafından yönetildiği için araçlarla insan taşındı. Beklendiği ölçüde bir gövde gösterisi olmadı ama canlı, kıpır kıpır bir kalabalık vardı. Mitingler demokrasi bayramıdır. Siyasi partilerin mitinglerinin kalabalık olmasından memnun olmak gerekir. Çünkü o zaman, kitleler çare olarak siyaseti görür. Eğer siyaset halkın umudu olmaktan çıkarsa o zaman devreye başka şeyler girer.

Hem çok kalabalık mitingler yapmak demek seçimlerin öyle sonuçlanacağı anlamına gelmiyor. **Muharrem İnce**'nin Maltepe mitingi az mıydı? Cumhuriyet mitinglerine katılım yüksek değil miydi? Sonuç ne oldu? Önemli olan milletin sandıkta vereceği karar. AK Parti'nin rakibinin **Kılıçdaroğlu** ya da **Akşener** olmadığını, "**Ekonomi Partisi**" olduğunu söylerken, ona işaret etmek istiyorum.

AK Parti ekonomiyi düzeltirse kimse önünde duramaz. Seçim sonuçlarını sokaklar değil, sofralar belirler.

İYİ PARTİ İLE YARIŞ MI

1- Mersin mitinginde, **Kılıçdaroğlu**'nun 2023 seçimlerine dönük stratejisinin ipuçları vardı.

2- CHP, Mersin'den başlattığı bölge mitingleri ile iktidarı erken seçime zorlamak istiyor. Erken seçim olmazsa da 2023 seçimleri için tabanını canlı tutmayı hedefliyor. Muhalefet açısından doğru bir strateji.

3- CHP'nin mitingleriyle hedefin sadece erken seçim değil, aynı zamanda muhalefette bir yarış olduğu anlaşılıyor. CHP, Mersin'den sonra ikinci mitingini Kocaeli'de yapacak. Mersin gibi Kocaeli de İYİ Parti'nin güçlü olduğu illerden biri. Kocaeli, **Meral Akşener**'in hem memleketi hem de seçim bölgesi. CHP, neden İYİ Parti'nin güçlü olduğu yerleri seçiyor? Yoksa CHP ile İYİ Parti arasında muhalefette birincilik yarışı mı söz konusu?

4- CHP, 2023'te sadece laik-Atatürkçü seçmeni değil, merkez sağ seçmeni de hedef alacak. Mitinglerinin teması olarak "**Milletin Sesi**"nin seçilmesi de bunu gösteriyor. Çünkü "**millet**" tanımını merkez sağ partiler kullanır. CHP ise "**halk**" derdi.

KILIÇDAROĞLU'NUN CUMHURBAŞKANI ADAYLIĞI

5- Mersin mitingi ile **Kılıçdaroğlu** bir kez daha cumhurbaşkanı adayı olduğunu gösterdi. Oysa cumhurbaşkanı adaylığı için **Ekrem İmamoğlu** ve **Mansur Yavaş** ismi ön planda çıkıyordu. **Kılıçdaroğlu**, lider olarak gücünü kullandı. Kendisini ön plana çıkarıp **İmamoğlu** ve **Yavaş**'ı geriletmeyi başardı. Milletın sesi mitingleriyle de Millet İttifakı'nın ortak cumhurbaşkanı adaylığı konusunda yeni bir hamle yapmış oldu.

İMAMOĞLU NEDEN YOKTU?

6- Mersin mitinginde komşu şehirler olması nedeniyle Adana ve Hatay Büyükşehir Belediye başkanları **Zeydan Karalar** ile **Lütfü Savaş** vardı. Ama İzmir Büyükşehir Belediye başkanı **Tunç Soyer**'in olması nedeniyle İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı **Ekrem İmamoğlu** ve Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı **Mansur Yavaş** neden yoktu soruları soruldu. **Kılıçdaroğlu**, cumhurbaşkanı adaylığına hazırlanırken **İmamoğlu** ve **Yavaş**'ı kitlelere takdim etmek istemedi mi? Bakalım İstanbul'a bitişik şehir olduğu için **Ekrem İmamoğlu**, Kocaeli mitingine davet edilecek mi?

CEKET HAREKETİ

7- Mersin mitinginde **Kılıçdaroğlu**'nun klas bir hareketi vardı. Konuşurken çevik bir hareketle ceketini çıkardı. Yaşlı bir lider değil, dinamik bir **Kılıçdaroğlu** imajı çizdi.

8- **Kılıçdaroğlu**'nun sahnede ceketini çıkarıp konuşmasını gömleğiyle yapması iyi çalışılmış bir hareketti. Ama bunu önce **Ekrem İmamoğlu** İstanbul seçimleri sırasında yapmıştı ve beğenilmişti. **İmamoğlu**'nun ceketini çıkarıp kollarını sıvayıp genç, dinamik bir lider havasında konuşması ilgi görmüştü.

İşte fotoğrafı buraya bırakıyorum.

NUSAYBİN'DEKİ BOMBANIN HEDEFİ NEYDİ?

2011 yılıydı.

İçişleri Bakanı **Beşir Atalay** ile Diyarbakır'dan başlayıp Şırnak ve Mardin'i içine alan bir bölge turuna çıkmıştık. Uğradığımız duraklardan biri Nusaybin'di. O günkü yazıma, “**Kepenklere kapalı, yürekleri açık insanların şehri, Nusaybin'den**” diye başlamışım.

Terör örgütünün baskısıyla kepenkler kapatılmış, adeta sokağa çıkma yasağı ilan edilmişti. Sadece iki fırın açıktı. **Beşir Atalay**, şehir meydanındaki parkta halkla sohbet etmek istemiş ancak az sayıda insan dışında katılım olmamıştı. **Beşir Atalay**, “**Kepenklere açacağız**” diye açıklama yapmıştı.

Nusaybin'de görev yapan ancak Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın Siirt mitinginde görevli polis memurunun aracının altına yerleştirilen bombanın bulunduğu haberleri beni o günlere götürdü.

PKK ile tarihin en başarılı mücadelesi veriliyor.

Bırakın kepenklere kapatmayı, adım adım PKK'nın bölgedeki kepenklere kapatması noktasına doğru ilerleniyor.

2023 SEÇİMLERİ ÖNCESİ MESAJ

Buna rağmen, PKK'nın bombalı araçla yapmayı planladığı eylemi iyi değerlendirmek gerekiyor. Bombanın hedefinin Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın Siirt mitingi olduğu belli. İkinci hedef ise 2023 seçimleri.

06.12.2021

Belli oldu ki 2023 seçimlerine giderken terör örgütü, bu tür eylemlerle bölgeyi korku iklimine sokmak ve sindirmek istiyor. Ama başaramayacak.

Çünkü artık inisiyatif güvenlik güçlerinin elinde. Sadece Türkiye değil, Kandil dahi PKK için güvenli bölge olmaktan çıktı.

Şundan eminim. O failer bulunacak. PKK'nın 2023 seçimleri öncesinde bölgede oluşturmak istediği korku iklimine izin verilmeyecek. Ama PKK'nın 2023 seçimlerine giderken yine baskı, tehdit ve katliamları devreye sokmak istemesi, HDP ile ilişkiler konusunda CHP'nin yeni bir durum değerlendirmesi yapmasını gerektirebilir.

İbrahim Kahveci

Çin değil Arjantin yolundayız

Cumhurbaşkanı Erdoğan ‘**19 yıl bunun için bekledik**’ dediği yeni bir ekonomik modele geçmişiz. Geçmişiz ama ne yazılı bir metni var ne de kurumsal bir çerçevesi.

Yönetim yanlışlıkları sonucu TL hızla değer kaybedince iki temel argüman öne sürüldü:

1- Darbelerle yapamadıklarını dolarla yapmaya çalışıyorlar. Tabii ki şer güçler ve işbirlikçisi iç hainler.

2- Biz de Çin modeline geçtik.

Bakın burada Çin modeline geçtiğimiz için TL değer kaybetmiyor, şer güçler saldırıp TL değer kaybettiği için model değiştirdik.

Aslında 19 yıl sonra bizi şer güçler uyandırdı. Yoksa biz yine uyanamayacaktık.

Ya da tersine bakalım: Çin modeline geçtik ve TL’ye değer kaybettirip ucuz mallarımızı satmayı amaçlıyoruz. Ama bu sefer şer güçler ayağı çöküyor.

Neyse... Kafanızı fazla yormayın bu çelişkilere. **Olan bir kılıf buluyor ve millete “düşün peşimize kurtuluş savaşı veriyoruz” diyoruz ya.**

İyi ama TL değer kaybedince işler çözülecek ve en fazla 4-5 ay içinde düzelme başlayacak mı? Cumhurbaşkanı Erdoğan “Zor olanı seçtik ama 4-5 aya toparlanacağız” dedi ya.

Bu iş gerçekten öyle mi? **6 ay sonra meyvesini yeriz dedikleri program** için neden 19 yıl beklemişler?

Bakın beklemeyen ülke örneği karşımızda. Aslında bizler şu anda o ülke yolunda hızla ilerliyoruz. **Kim bu ülke dersiniz hemen söyleyeyim: Arjantin...**

Yakından takip eden okurlarım 2015 yılından beri Venezuela örneğini sıkça verdiğimi bilirler. **Dünyanın varlık içinde olan ama resmen batmış tek ülkesidir Venezuela.** Ve bizimkilerinde en sıcak baktığı ülkedir.

Venezuela'yı hiç unutmayın.

AK Partinin Partili Cumhurbaşkanlığı Sistemi ile varacağı nihai hedef Venezuela'dır.

Hatta daha net ve kesin yazayım ve kayıtlara düşsün: **Bu seçimde ülkemizde iktidar değişmez ise Venezuela olacağımız nerede ise kesindir.**

En basit şekli ile söyleyeyim: Orta sınıfın ülkeden göç oranında Venezuela'yı yakalarız. 2017'den beri artan bir orta sınıf göçü yaşıyoruz ve ülkemiz gittikçe YOZLAŞIYOR ama bu oran henüz Venezuela seviyesine gelmedi. Yönetim değişmezse geleceği de nerede ise kesindir.

Henüz Venezuela olmadık ama Arjantin olduk.

Rakamlar illa birebir uyuşmak zorunda değildir. Genel hatlara bakmak yeterlidir.

Bir zamanlar Brezilya, Güney Afrika, Endonezya ile eş değerde tutulup Hindistan, Çin ve Rusya ardından fırsat ama kırılgan ülke sınıfındaydık. Şimdi lider Venezuela ardından gelen İran ve Arjantin sınıfındayız. (İran siyasi yaptırımlar nedeniyle ekonomik dışı gelişmeler yaşıyor)

2016 başında 1 USD 3 TL ederken, 1 USD 17 G. Afrika Randı ediyordu. Bugün Rand aynı ama TL dolar karşısında 14 lira sınırında. Hatta 2016 başında 1 USD 4 Brezilya Realı seviyesinden şimdi Bolsorano'ya rağmen sadece 5,5 Real ediyor.

Parasal değer kaybında en büyük örneğimiz Arjantin.

2003 yılında 1 dolar 3,30 Arjantin Pesosu ederken 1 dolar 1,65 TL'den işlem görüyordu. TL ile PESO arasında 2 katlık bir fark vardı. 2013 yılında bu fark 3,0 kata çıktı. 1 dolar 6 Peso ederken 2 TL'den işlem görüyordu.

2013 sonrası Arjantin Pesosu adeta değer kaybında ralliye başladı. 2013 başında dolar karşısında 6,0 Pesodan olan işlemler 2014 başında 8,0 Pesoya çıktı. Mayıs 2015'de 1 dolar 9,0 Pesoyu geçerken, 2015 sonunda artık 1 doların karşılığı 13,0 peso ediyordu.

Kısaca söyleyeyim: 2013 yılında 1 dolar 6,0 Arjantin Pesosu ederken bugün 1 dolar 101,0 Arjantin Pesosu ediyor.

Peki biz bunun neresindeyiz?

Arjantin'in 2013 yılında başlayan yıkılış sürecinin biz neresine geldik? Hemen söyleyeyim: Sadece 3 yıl öncesindeyiz. Yani Arjantin'in 2013 yılında ayrışarak adeta yıkım sürecine girdiği girdabın 2019 yılındaki seviyeye biz şimdi geldik.

Ya da şöyle ifade edeyim: **Arjantin'i sadece 3 yıl önceki seviyesindeyiz ama farkı da hızla kapatıyoruz.**

Peso değer kaybetti ve Arjantin 4-5 ayda toparlanıp 6 ay sonra da meyvelerini yemeye başladı mı?

2013 yılından beri yedikleri tek meyve var: O da AYVA...

YAPISAL ÇÖKÜŞ

Arjantin ile benzerliğimize farklı açılardan da bakmamız gerekir: Mesela ilk önemli benzerliklerimizden biri **-resmi veriler ile gerçek verilerin farklılığıdır-**.

Arjantin'in yıllarca açıkladığı resmi enflasyonun gerçek olmadığı sonradan anlaşıldı. (tanıdık mı geldi)

Ben asıl tehlikeye dikkat çekeyim: Arjantin bir zamanlar "Bir Arjantinli kadar zengin" deyimi ile anılan en zengin ilk 7 ülkeden biriydi. Oysa uzun yıllar YAPISAL ÇÖKÜŞ içerisinde geldiği nokta 32. sırada bir ülke oldu.

Türkiye'miz son 40 yılda üç büyük ekonomik kriz yaşadı. Ama şimdi BÜYÜK BUHRAN yaşıyor.

Korkarım ki daha büyük tehlike olarak YAPISAL ÇÖKÜŞ sürecine de giriyoruz. Asıl benzerlik burada. Biz henüz bu çöküşün çok ama çok başındayız. (Ama yapısal çöküşte inanın çok hızlıyız)

ÇÖZÜM DEĞİL SLOGAN

Bugün Arjantin cari fazla veriyor ama PESO değer kaybında sınır tanımıyor. Yerli para yerine alış-veriş cari kur üzerinden yapılıyor. Tıpkı bizde de yeni yeni başladığı gibi.

Bakınız geçen hafta rakamları verdim: Faiz - Yatırım-İhracat dengesi iyiye değil, kötüye gidiyor. Yatırımların azaldığını 'yatırım malı ithalatından' görüyoruz. Ama asıl tehlike ticaret durmaya başlıyor.

Meydanlarda stokçulara tehdit bu yüzden zaten. Stokta tutmak satmaktan daha karlı hale geldi.

Düşük faiz sloganı atmak yerine, madem yatırım istiyoruz çözüm çok basit: Yatırım-Kalkınma Bankacılığı kurarsınız ve oradan verilen yatırım kredilerinin faizini sıfıra bile indirirsiniz. Bütün maliyeti ülkeye 40-50 milyar lirayı geçmez. (Hatta bunu kesinlikle yapmalıyız)

Ülkemizde toplam faiz yükü 500 milyar lira (%20 faiz civarından) Bunu 15'e düşürdüğünüzde elde edeceğiniz tasarruf 100 milyar lirayı geçmiyor. Oysa sadece son 3 ayda kur artışının ülkeye maliyeti 3 trilyon 187 milyar lirayı aştı.

Bu işin mantığı yok.

Sadece sloganla ülkeyi yönetmenin akıl almaz faturalarını ödüyoruz.

Ama asıl fatura biriken kamu zararlarının halı altına süpürülmüş pisliğinde yatıyor. Yarın çok geç olmadan bu işten kurtulmalıyız.

Seçim zamanında yapılacak demek ülkeye en büyük kötülük demektir, bilersiniz.

Oğuz Demir

Olanlar olmuş

Faiz sebep, enflasyon netice midir bilmiyorum ama uygulanan mevcut politikalar sebep hep birlikte yoksullaşmamız sonuçtur.

Verilere genel olarak bakınca durum pek bu kadar acıymış gibi görünmüyor. Ama birazcık o verilerin ortaya çıkmasına neden olan alt kırılımlara baktığınızda hayatımızın çok büyük bir hızda ne kadar zorlaştığını anlamak için ekonomist olmaya da gerek yok.

Önce genele bir bakalım!

Yıllardan 2019. Aylardan ise Kasım olsun.

O gün **asgari ücret 2.020 TL!** Tam bir yıl sonra **Kasım 2020'de asgari ücret 2.324 TL** olmuş. Yani **yüzde 15** artmış.

TÜİK'in enflasyon verilerine baktığınızda **Kasım 2019 - Kasım 2020 arası enflasyon oranı yıllık yüzde 14,03.**

Bu iki veriye baktığınızda asgari ücretli **bırakın enflasyona ezilmeyi, yüzde 1 de refah payı (!) almış!**

Bir de geçtiğimiz Kasım ayından bugüne yani son bir yıla bakalım.

Bugün asgari ücret 2.825 TL. Geçtiğimiz yıl 2.324 TL olduğunu dikkate alırsanız **asgari ücretin yıllık yüzde 21,56 arttığını** görüyorsunuz.

TÜİK'in son açıkladığı **enflasyon oranı yüzde 21,31!**

Geçtiğimiz Kasım ayından bu Kasım ayına baktığınızda yıllık enflasyon oranı ile asgari ücret zammı neredeyse eşit.

Muazzam hesaplama!

Bu hikayenin tamamına baktığınızda **2019 yılı Kasım ayı ile 2021 Kasım ayı arasında** asgari ücretlinin durumunda **kayda değer bir değişim olmaması lazım.**

Toplamda iki yıllık enflasyon oranı yüzde 38,32 iken, asgari ücretin artış oranı yüzde 39,85!

Satın alma gücü açısından **pek bir şey değişmemiş gibi görünüyor.**

Bu tespit bir yönüyle haklı!

O gün de alamıyordu dar gelirli, bugün de alamıyor!

Yani 2019 yılında da durum oldukça vahimdi. Bugün de durum çok vahim.

Aradaki fark ise 2019'a göre iki yıl daha fazla yoksulluğun devam etmiş olması. Ve bir fark daha var.

Maalesef bu yoksullaşmanın devam edeceği beklentisi hepimizin ana gündemi olmuş durumda!

Nasıl olmasın ki?

İşte bu sorunun yanıtı da başta verdiğim verilerin detaylarında saklı.

Birkaç örnek vereyim.

Önce mutfığa bakalım. Dar gelirli ailelerin sofralarının vazgeçilmezi **patates** mesela. Patatesin fiyatı **iki yıl önce Kasım'da TÜİK'e göre 2,03 TL iken geçtiğimiz Kasım ayında 3,93 TL.** Fiyat artış oranı **iki yılda yüzde 93!**

Kırmızı eti zaten geçtim. **Tavuk etindeki** fiyat artışı yine TÜİK'e göre **iki yılda yüzde 98,80** olmuş.

Çok konuştuğumuz ayçiçek yağındaki **iki yıllık fiyat artışı yüzde 113!**

Bunları zaten çok konuşuyoruz diyeceksiniz.

Tamam haklısınız bir iki tane de mevsim ürünlerinden seçelim. Mesela bu ay TÜİK'in fiyatı en çok düşen ürünlerden biri olduğunu söylediği **ıspanaktaki iki yıllık fiyat artışının yine TÜİK'e göre yüzde 74,5 olduğunu** söylesem. Bu ay TÜİK'in fiyatının **bir ayda yüzde 38 düştüğünü söylediği karnabahardaki iki yıllık fiyat artışının yüzde 95 olduğunu da** eklesem.

Kış aylarının önemli gider kalemlerinden biri ısınma. Dar gelirli bir çok vatandaşımız ise hala kömür kullanıyor. TÜİK'e göre iki yıllık fiyat artış oranı **yüzde 132!!!**

06.12.2021

Maaş artışı ne kadardı?

Yüzde 38,95!

Daha bu listeyi uzatırım.

Ama gördüğünüz gibi genelde her şey gayet iyi görünürken, alt kalemlere baktığınızda enflasyon üzerimizden tır gibi geçmiş.

Yoksulluk, dar gelirli gruplarda gelirin çok ötesindeki fiyat artışları ile **birlikte kalıcı hale gelmiş** durumda!

Mesele dar gelirli yurttaşlarımızla sınırlı da değil.

Orta direk de perişan oluyor.

Basit birkaç örnek de buradan vereyim.

Benzinli otomobil fiyatında iki yıllık artış yüzde 166! Bilgisayardan, elektrikli aletlere kadar her şeyin fiyatı TÜİK'e göre bile yüzde 100'ün üzerinde artmış.

Listeyi uzatıp moralinizi daha çok bozmayayım.

Vatandaşımızı enflasyona ezdirmeyeceğiz demişti ya Cumhurbaşkanı Erdoğan.

Boşuna zahmet etmese mi?

Zira olan olmuş!

06 Aralık 2021, Pazartesi

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

En deneyimli Erdoğan

Salgın sonrası dünyada siyasetin nasıl olacağı henüz belli değil. Ancak kitleler güçlü siyasetçileri arıyor. Bunlara en iyi örnek galiba Putin. Putin, Ukrayna'yla kedi ile fare gibi oynuyor. Amerika'nın zayıf başkanı Biden, birbirini yalanlayan demeçlerle bazen tehdit ediyor, bazen barış çağrısı yapıyor. Ama kimsenin Biden'a aldırdığı yok. Herkesin gözü Putin'in alacağı kararlarda.

Bu açıdan baktığınızda Cumhurbaşkanı Erdoğan da dünyada sözü dinlenen liderler arasında. Erdoğan'ın attığı her adım uluslararası alanda yankılar yaratıyor. Örneğin Türkiye'nin Libya politikası, Fransa'nın Macron'unu komik duruma düşürdü. Aynı şekilde Yunanistan da acıklı bir konumda. Yunan politikacılar kendi iktidarlarına Türkiye ile fazla uğraşmamaları için uyarılarda bulunuyorlar.

Burada bilinmeyen nokta İran'ın gelecekte Türkiye'ye karşı izleyeceği politikanın niteliği. Çünkü Erdoğan Türkçe konuşan milletleri bir konsey halinde örgütlerken, İran'daki 40 milyona yakın Türkçe konuşan insan tabii ki ortaya soru işaretleri çıkartıyor. Yani her şey yolunda giderken bir anda İran'la sıcak anlaşmazlık konumuna gelmek işten bile değil.

Uzak Doğu'ya bakınca o dünyanın en güçlü liderinin Çin'in Şi Cinping'i olduğunu görüyorsunuz. Amerika'nın başkanı Biden nasıl Putin'in karşısında fazla etkili değilse, aynı şekilde Şi CinPing de Biden'ı rahatça oynatıyor. **Bu yeni dünyada özellikle salgın sonrasında oluşacak yeni düzen güçlü liderler çevresinde meydana çıkacak. Bu açıdan biz şanslıyız. Çünkü şu anda Cumhurbaşkanı Erdoğan dünyanın en deneyimli lideri. Herkesi tanıyor ve denemediği yol kalmadı.**

Bu bakımdan içerideki muhalefetin ölçüyü kaçırıp zaman zaman aşırı gösteriler yapması gülünç oluyor.